

Ελληνικό Ίδρυμα
Γαστρεντερολογίας
και Διατροφής

5ⁿ Ημερίδα

Σύγχρονη Γαστρεντερολογία - Ηπατολογία:

Από τις Κατευθυντήριες Οδηγίες
στην Κλινική Πράξη

ΣΑΒΒΑΤΟ **9** Ιουνίου 2018

Αμφιθέατρο «Φ. Φέσσας», Γ.Ν.Α. «Λαϊκό»

Γραμματεία:

Focus on Health Ε.Π.Ε.

Ιωάννου Γενναδίου 16 – 11521 Αθήνα

T: 2107223046 – F: 2107223220

info@focusonhealth.gr

ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ ΤΗΣ

Ιατρική Σχολή Αθηνών
ΕΚΠΑ

Επιστημονικό Πρόγραμμα

09.00-09.15 **Χαιρετισμοί - Εισαγωγή**

09.15-10.15 **Οισοφάγος**

Θ. Λιακάκος, Σ. Μιχόπουλος

09.15-09.45 **Ο ασθενής με αχαλασία οισοφάγου**

Εισηγητής: Χ. Καρακίδας

Σχολιαστές: Σ. Σγούρος, Δ. Θεοδώρου

- ◆ Μανομετρικά διαγνωστικά κριτήρια. Διαφορές συμβατικής και υψηλής ανάλυσης μανομετρίας
- ◆ Υπάρχουν περιπτώσεις δυσχερούς τεκμηρίωσης της διάγνωσης;
- ◆ Θεραπευτικές επιλογές πρώτης γραμμής και υποτροπής. Παίζει ρόλο η ηλικία;
- ◆ Ποια είναι η θέση του POEM σήμερα;

09.45-10.15 **Ο ασθενής με ΓΟΠΝ**

Εισηγητής: Κ. Κατωπόδη

Σχολιαστές: Δ. Καμπέρογλου, Α. Αλεξάνδρου

- ◆ Πόσο συχνές είναι οι εξω-οισοφαγικές εκδηλώσεις;
- ◆ Υπάρχουν υποκατηγορίες της νόσου; Ποιος ο ρόλος της μανομετρίας και της ρΗμετρίας στη μελέτη των ασθενών με ΓΟΠΝ;
- ◆ Πότε μιλάμε για ανθεκτική ΓΟΠΝ;
- ◆ Έχει θέση σήμερα η ενδοσκοπική ή η χειρουργική θεραπεία; Σε ποιους;

10.15-11.15 **Ανώτερο πεπτικό**

Ι. Δελλαδέτσιμα, Κ. Τριανταφύλλου

10.15-10.45 **Ο ασθενής με λειτουργική δυσπεψία**

Εισηγητής: Ν. Κυριάκος

Σχολιαστής: Γ. Καραμανώλης

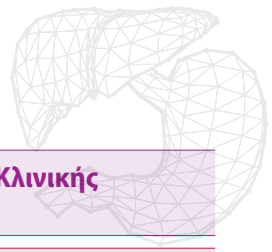
- ◆ Ορισμός - Υπάρχει ανάγκη για ενδοσκόπηση;
- ◆ Μπορούν να βοηθήσουν οι μελέτες κινητικότητας;
- ◆ Εκρίζωση *H. pylori*, PPIs, προκινητικά; Πότε και με ποια σειρά;
- ◆ Έχουν θέση τα αντικαταθλιπτικά στη θεραπεία της λειτουργικής δυσπεψίας;

10.45-11.15 **Ο ασθενής με κοιλιοκάκη**

Εισηγητής: Ε. Ζαμπέλη

Σχολιαστές: Μ. Τζουβαλά, Χ. Δημοσθενόπουλος

- ◆ Τι χρειαζόμαστε για τη διάγνωση; Ανοσολογικές δοκιμασίες, ενδοσκόπηση με ιστολογική εξέταση ή και τα δύο;
- ◆ Πόσο καθοριστική είναι η διαίτα ελεύθερη γλουτένης; Ποιος ο ρόλος του ειδικού διατροφολόγου;
- ◆ Πώς παρακολουθούμε τους ασθενείς; Υπάρχουν δείκτες ενεργότητας;
- ◆ Πότε πρέπει να ανησυχήσουμε;

11.15-11.30 **Πεπραγμένα Παν/κής Γαστρεντερολογικής Κλινικής**
Γ. Παπαθεοδωρίδης

11.30-12.00 **Διάλειμμα - Καφές**

12.00-13.00 **Ενδοσκόπηση**
Σ. Λαδάς, Γ. Στεφανίδης

12.00-12.30 **Εφαρμογή των πρόσφατων οδηγιών στην κλινική πράξη.
Είναι εφικτή; Τι αλλάζει;**

Εισηγητής: Σ. Σιακαβέλλας

Σχολιαστές: Π. Αποστολόπουλος, Ι. Παπανικολάου

- ◆ Ενδοσκοπική θεραπεία του οισοφάγου Barrett
- ◆ Ενδοπροσθέσεις σε καλοήθεις και κακοήθεις παθήσεις του οισοφάγου
- ◆ Κατευθυνόμενη με EUS λήψη βιοψιών σε νοσήματα πεπτικού
- ◆ Ενδοσκοπική πολυποδεκτομή παχέος εντέρου και EMR

12.30-13.00 **Ποιοτικοί δείκτες στην ενδοσκόπηση**

Εισηγητής: Χ. Καπιζιώνη

Σχολιαστής: Κ. Παρασκευά

- ◆ Ποιοι είναι οι βασικοί ποιοτικοί δείκτες στην ενδοσκόπηση ανωτέρου και κατωτέρου πεπτικού;
- ◆ Η σημασία του ADR. Μήπως κάτι περισσότερο από ένα ποσοστό;
- ◆ Αρκεί το ADR; Υπάρχουν νέοι δείκτες;
- ◆ «Φθηνοί» και «ακριβοί» τρόποι για τη βελτίωση των ποιοτικών παραμέτρων της κολονοσκόπησης. Πόσο βοηθούν;

13.00-14.00 **Παθήσεις κατωτέρου πεπτικού**
Γ. Αλεξανδράκης, Β. Ξουργιάς

13.00-13.30 **Νέες κατευθυντήριες οδηγίες το 2017**

Εισηγητής: Γ. Μιχαλόπουλος

Σχολιαστές: Κ. Παπαξοϊνης, Γ. Πασπάτης

- ◆ Προληπτικός έλεγχος παχέος εντέρου για την προσυμπτωματική διάγνωση καρκίνου. Υπάρχει αντίπαλον δέος για την κολονοσκόπηση;
- ◆ Ποιες είναι σήμερα οι ενδείξεις διενέργειας ενδοσκόπησης πεπτικού με ασύρματη κάψουλα;
- ◆ Ο ασθενής με χρόνια παγκρεατίτιδα. Ποιος ο ρόλος του γαστρεντερολόγου;
- ◆ Μεταμόσχευση κοπράνων. Πότε και σε ποιους

13.30-14.00 **Ιδιοπαθή φλεγμονώδη νοσήματα εντέρου (ΙΦΝΕ)**

Εισηγητής: Π. Καρατζάς

Σχολιαστές: Ε. Τσιρώνη, Μ. Κοντογιάννη

- ◆ Ο ρόλος των εγκεκριμένων βιολογικών παραγόντων σήμερα. Πόσο νωρίς, για πόσο καιρό;
- ◆ Πόσο ασφαλή είναι τα βιολογικά φάρμακα;
- ◆ Πώς ελέγχουμε την αποτελεσματικότητα των βιολογικών παραγόντων στους ασθενείς με ΙΦΝΕ; Έχει ρόλο η μέτρηση των επιπέδων του φαρμάκου και των αντισωμάτων έναντι αυτού;
- ◆ Ποια η συμβολή του διατροφολόγου στο χειρισμό του ασθενούς με ΙΦΝΕ;

14.00-15.00 **Ελαφρύ γεύμα**

15.00-16.30 **Ήπαρ**

Ε. Βαφειάδη, Γ. Παπαθεοδωρίδης

15.00-15.30 **Ηπατίτιδα Β**

Εισηγητής: Χ. Κρανιδιώτη

Σχολιαστής: Σ. Μανωλακόπουλος

- ◆ EASL Guidelines: Τι αλλάζει στη θεραπεία της ηπατίτιδας Β;
- ◆ Προλαμβάνει η θεραπεία τον ΗΚΚ;
- ◆ Μπορούμε να διακόψουμε τη θεραπεία; Πότε και σε ποιους;

15.30-16.00 **Ηπατίτιδα C**

Εισηγητής: Ν. Παπαδόπουλος

Σχολιαστής: Ι. Βλαχογιαννάκος

- ◆ Νεότερα αντι-ιικά. «The last nail in the coffin»;
- ◆ Αρκούν τα νέα φάρμακα για την εξάλειψη της ηπατίτιδας C;
- ◆ Δράσεις για τη διάγνωση και θεραπεία της ηπατίτιδας C στις ομάδες υψηλού κινδύνου
- ◆ Ποια είναι η επίδραση της θεραπείας στα καταληκτικά σημεία της νόσου (ποιότητα ζωής, ανάγκη μεταμόσχευσης, ΗΚΚ, επιβίωση);

16.00-16.30 **Ηπατολογικά hot spots**

Εισηγητής: Μ. Β. Παπαγεωργίου

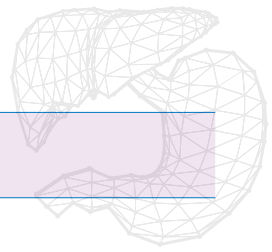
Σχολιαστής: Μ. Ντόιτς, Κ. Μακρυλάκης

- ◆ Ποιος πρέπει να χειριστεί τον ασθενή με NAFLD; Ο γαστρεντερολόγος, ο διαβητολόγος, ο διατροφολόγος ή όλοι μαζί;
- ◆ NAFLD 2018: Treatment pipeline. Τι, πώς, γιατί;
- ◆ Πρωτοπαθής χολαγγειίτιδα: Άλλαξε μόνο το όνομα ή και η πρακτική μας;
- ◆ Οξεία ηπατική ανεπάρκεια: Έγκαιρη διάγνωση, γρήγοροι χειρισμοί, καλύτερη επιβίωση

16.30-17.00 **Διάλειμμα - Καφές**

17.00-18.00 Επίκαιρα θέματα

Γ. Κουράκης, Γ. Παπαθεοδωρίδης

17.00-17.30 Συνεργασίες ειδικοτήτων

Εισηγητής: Δ. Καραγιαννάκης

Σχολιαστές: Δ. Καραγιάννης, Π. Παππάς, Γ. Σωτηρόπουλος

- ◆ Εστιακή βλάβη ήπατος. Η συμβολή του απεικονιστικού ελέγχου στη διαγνωστική προσπέλαση. Πότε είναι απαραίτητη η βιοψία;
- ◆ Ενδοσκοπική αντιμετώπιση χειρουργικών επιπλοκών. Είναι εφικτή; Έχει αποτέλεσμα;
- ◆ Βαριατρικές επεμβάσεις. Ο ρόλος του γαστρεντερολόγου πριν και μετά την επέμβαση

17.30-18.00 Αλλαγές στην εκπαίδευση των ειδικευομένων και στη διαδικασία λήψης ειδικότητας. Σκέψεις, απόψεις, προοπτικές, προβληματισμοί

Εισηγητές: Ι. Βαρμπομπίτης, Ι. Τζωρτζιώτης, Σ. Χατζηνικολάου, Ξ. Καλησπεράτη

Σχολιαστής: Γ. Παπαθεοδωρίδης

- ◆ Ειδικευόμενος Πανεπιστημιακής Γαστρεντερολογικής Κλινικής
- ◆ Ειδικευόμενος Γαστρεντερολογικής Κλινικής Νοσοκομείου πρώτης γραμμής
- ◆ Ειδικευόμενος Γαστρεντερολογικής Κλινικής «ειδικού» Νοσοκομείου
- ◆ Ειδικευόμενος μη αυτόνομου Γαστρεντερολογικού Τμήματος

18.00-18.10 Συμπεράσματα

Γ. Παπαθεοδωρίδης

Πρόεδροι - Σχολιαστές - Εισηγητές

Γ. Αλεξανδράκης

Διευθυντής Γαστρεντερολογικής Κλινικής, ΝΙΜΤΣ

Α. Αλεξάνδρου

Επίκουρος Καθηγητής Χειρουργικής Ιατρική Σχολή Αθηνών Ε.Κ.Π.Α.,
Α' Χειρουργική Κλινική, Γ.Ν.Α. «Λαϊκό»

Π. Αποστολόπουλος

Διευθυντής Ε.Σ.Υ., Γαστρεντερολογική Κλινική, ΝΙΜΤΣ

Ι. Βαρμπομίτης

Ειδικευόμενος Ιατρός Γαστρεντερολογίας,
Πανεπιστημιακή Γαστρεντερολογική Κλινική, Γ.Ν.Α. «Λαϊκό»

Ε. Βαφειάδη

Ομότιμη Καθηγήτρια Παθολογίας-Γαστρεντερολογίας,
Ιατρική Σχολή Ε.Κ.Π.Α.

Ι. Βλαχογιαννάκος

Αναπληρωτής Καθηγητής Γαστρεντερολογίας, Ιατρική Σχολή Ε.Κ.Π.Α.,
Πανεπιστημιακή Γαστρεντερολογική Κλινική, Γ.Ν.Α. «Λαϊκό»

Χ. Δημοσθενόπουλος

Κλινικός Διαιτολόγος-Βιολόγος, Προϊστάμενος Τμήματος Κλινικής
Διατροφής, Γ.Ν.Α. «Λαϊκό»

Ι. Δελλαδέσιμα

Καθηγήτρια, Α' Εργαστήριο Παθολογικής Ανατομικής,
Ιατρική Σχολή Ε.Κ.Π.Α.

Ε. Ζαμπέλη

Επιμελήτρια Α' Ε.Σ.Υ., Γαστρεντερολογικό Τμήμα, Γ.Ν. «Αλεξάνδρα»

Δ. Θεοδώρου

Αναπληρωτής Καθηγητής Χειρουργικής, Α' Προπαιδευτική Κλινική,
Γ.Ν.Α. «Ιπποκράτειο»

Ξ. Καλησπεράτη

Ειδικευόμενη Γαστρεντερολογίας,
Πανεπιστημιακή Κλινική Παθολογικής Φυσιολογίας, Γ.Ν.Α. «Λαϊκό»

Δ. Καμπέρογλου

Διευθυντής ΕΣΥ, Πανεπιστημιακή Γαστρεντερολογική Κλινική,
Γ.Ν.Α. «Λαϊκό»

Χ. Καπιζιώνη

Ειδικευόμενη Γαστρεντερολογίας, Γαστρεντερολογικό Τμήμα,
Γ.Ν.Π. «Τζάνειο»

Δ. Καραγιαννάκης

Παθολόγος, Ακαδημαϊκός Υπότροφος,
Πανεπιστημιακή Γαστρεντερολογική Κλινική, Γ.Ν.Α. «Λαϊκό»

Δ. Καραγιάννης

Γαστρεντερολόγος

Χ. Καρακίδης

Επιμελητής Γαστρεντερολογικής Κλινικής,
Ναυτικό Νοσοκομείο Αθηνών

Γ. Καραμανώλης

Αναπληρωτής Καθηγητής Γαστρεντερολογίας, Ιατρική Σχολή Ε.Κ.Π.Α.,
Αρεταίειο Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Αθηνών,
Πανεπιστημιακή Γαστρεντερολογική Κλινική, Γ.Ν.Α. «Λαϊκό»

Π. Καρατζάς

Γαστρεντερολόγος, Ακαδημαϊκός Υπότροφος,
Πανεπιστημιακή Γαστρεντερολογική Κλινική, Γ.Ν.Α. «Λαϊκό»

Κ. Κατωπόδη

Γαστρεντερολόγος, Γ.Ν. «Σισμανόγλειο-Αμαλία Φλέγιγκ»

Μ. Κοντογιάννη

Επίκουρη Καθηγήτρια, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο

Γ. Κουράκλης

Καθηγητής Χειρουργικής, Ιατρική Σχολή Ε.Κ.Π.Α.,
Διευθυντής Β' Προπαιδευτικής Χειρουργικής Κλινικής, Γ.Ν.Α. «Λαϊκό»

Χ. Κρανιδιώτη

Παθολόγος, Ακαδημαϊκή Υπότροφος
Β' Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική, Γ.Ν.Α. «Ιπποκράτειο»

Ν. Κυριάκος

Επιμελητής Γαστρεντερολογικής Κλινικής, 401 Γ.Σ.Ν.Α.

Σ. Λαδάς

Ομότιμος Καθηγητής Παθολογίας-Γαστρεντερολογίας,
Ιατρική Σχολή Ε.Κ.Π.Α.

Θ. Λιακάκος

Καθηγητής Χειρουργικής, Ιατρική Σχολή Ε.Κ.Π.Α.,
Διευθυντής Α' Χειρουργικής Κλινικής, Γ.Ν.Α. «Λαϊκό»

Κ. Μακρυλάκης

Αναπληρωτής Καθηγητής Παθολογίας, Ιατρική Σχολή Ε.Κ.Π.Α.,
Α' Προπαιδευτική Πανεπιστημιακή Κλινική, Γ.Ν.Α. «Λαϊκό»

Σ. Μανωλακόπουλος

Αναπληρωτής Καθηγητής Γαστρεντερολογίας, Ιατρική Σχολή Ε.Κ.Π.Α.,
Β' Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική, Γ.Ν.Α. «Ιπποκράτειο»
Πανεπιστημιακή Γαστρεντερολογική Κλινική, Γ.Ν.Α. «Λαϊκό»

Γ. Μιχαλόπουλος

Επικουρικός Γαστρεντερολόγος,
Γαστρεντερολογικό Τμήμα, Γ.Ν.Π. «Τζάνειο»

Σ. Μιχόπουλος

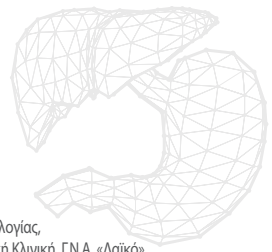
Συντονιστής Διευθυντής Γαστρεντερολογικού Τμήματος,
Γ.Ν.Α. «Αλεξάνδρα»

Μ. Ντότις

Επίκουρη Καθηγήτρια Παθολογίας-Ηπατολογίας, Ιατρική Σχολή Ε.Κ.Π.Α.,
Β' Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική, Γ.Ν.Α. «Ιπποκράτειο»

Β. Ξουργιάς

Συντονιστής Διευθυντής Γαστρεντερολογικού Τμήματος,
Γ.Ν.Π. «Τζάνειο»

Μ.Β. Παπαγεωργίου

Παθολόγος, Ακαδημαϊκή Υπότροφος,
Πανεπιστημιακή Γαστρεντερολογική Κλινική, Γ.Ν.Α. «Λαϊκό»

Ν. Παπαδόπουλος

Επιμελητής Α' Παθολογικής Κλινικής, 417 Ν.Ι.Μ.Τ.Σ.

Γ. Παπαθεοδωρίδης

Καθηγητής Γαστρεντερολογίας, Ιατρική Σχολή Ε.Κ.Π.Α.,
Διευθυντής Πανεπιστημιακής Γαστρεντερολογικής Κλινικής,
Γ.Ν.Α. «Λαϊκό»

Ι. Παπανικολάου

Επίκουρος Καθηγητής Παθολογίας-Γαστρεντερολογίας,
Ιατρική Σχολή Ε.Κ.Π.Α., Ηπατογαστρεντερολογική Μονάδα,
Β' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική, Π.Γ.Ν.Α. «Αττικόν»

Κ. Παπαζοΐνης

Επιμελητής Α' Ε.Σ.Υ., Πανεπιστημιακή Γαστρεντερολογική Κλινική,
Γ.Ν.Α. «Λαϊκό»

Π. Παππάς

Ακτινολόγος, Διευθυντής Ε.Σ.Υ., Τμήμα Διαγνωστικής & Επεμβατικής
Ακτινολογίας, Γ.Ν.Α. «Λαϊκό»

Κ. Παρασκευά

Διευθύντρια Ε.Σ.Υ., Επιστημονικά Υπεύθυνη Γαστρεντερολογικού
Τμήματος, Κωνσταντοπούλειο Γ.Ν. Ν. Ιωνίας

Γ. Πασπάτης

Συντονιστής Διευθυντής Γαστρεντερολογικού Τμήματος,
Γ.Ν. Ηρακλείου «Βενιζέλιο-Πανάειο»

Σ. Σγούρος

Αναπληρωτής Διευθυντής Γαστρεντερολογικής Κλινικής,
Ναυτικό Νοσοκομείο Αθηνών

Σ. Σιακαβέλλας

Ειδικευόμενος Ιατρός Γαστρεντερολογίας,
Πανεπιστημιακή Γαστρεντερολογική Κλινική, Γ.Ν.Α. «Λαϊκό»

Γ. Στεφανίδης

Διευθυντής Γαστρεντερολογικής Κλινικής, Ναυτικό Νοσοκομείο Αθηνών

Γ. Σωτηρόπουλος

Αναπλ. Καθηγητής Χειρουργικής, Ιατρική Σχολή Ε.Κ.Π.Α.,
Β' Προπαιδευτική Χειρουργική Κλινική, Γ.Ν.Α. «Λαϊκό»

Μ. Τζουβαλά

Διευθύντρια Ε.Σ.Υ., Υπεύθυνη Γαστρεντερολογικού Τμήματος
Γ.Ν. Νίκαιας Πειραιά «Άγιος Παντελεήμων» Δυτικής Αττικής
«Η Αγία Βαρβάρα»

Ι. Τζωρτζιώτης

Ειδικευόμενος Γαστρεντερολογίας, Γαστρεντερολογική Κλινική,
Γ.Ν.Α. «Ο Ευαγγελισμός»

Κ. Τριανταφύλλου

Αναπληρωτής Καθηγητής Γαστρεντερολογίας, Ιατρική Σχολή Ε.Κ.Π.Α.,
Ηπατογαστρεντερολογική Μονάδα, Β' Προπαιδευτική Παθολογική
Κλινική, Π.Γ.Ν.Α. «Αττικόν»

Ε Τσιρώνη

Επιμελήτρια Α' Ε.Σ.Υ., Γαστρεντερολογικό Τμήμα, Ε.Α.Ν.Π. Μεταξά

Σ. Χατζηνικολάου

Γαστρεντερολόγος

